

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/5/2019
Identifikačné číslo spisu:	1012896923
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1012896923.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ETP Management budov, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 30, IČO: 35 970 707, zastúpenej JUDr. Pavlom Malichom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Dunajská 25, proti žalovanému L. U. L. Č., bývajúcemu v V., P. XX, zastúpenému Mgr. Dušanom Oravcom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Laurinská 2, o zaplatenie 2 414,09 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 14/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 17. júna 2013 sp. zn. 6 Co 471/2012, 6 Co 472/2012, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 15. júna 2012 č. k. 21 C 14/2006-418 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. júna 2012 č. k. 21 C 14/2006-418 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 379,24 eura s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 31. januára 2007 do zaplatenia, sumu 977,63 eura s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 31. januára 2007 do zaplatenia a sumu 1 057,22 eura s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 31. januára 2007 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že predmetom sporu bolo zaplatenie nedoplatku za služby spojené s užívaním bytu č. X a nebytových priestorov č. XX a č. XX v bytovom dome na P. ulici č. XX v V. za obdobie od 1. januára 2002 do 26. októbra 2005 vo výške 166 444,30 Sk. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že žalovaný v spornom období rokov 2002-2005 bol vlastníkom troch bytov č. X, č. XX a č. XX v bytovom dome na P. XX v V., neskôr bytu č. X a nebytových priestorov č. XX, č. XX, ktoré vlastníctvo nadobudol 21. decembra 2001 na základe zmluvy o vstavbe. Žalobca, resp. jeho právny predchodca vykonával v bytovom dome správu na základe zmluvy o výkone správy z 1. decembra 1998. Námietku žalovaného týkajúcu sa aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne vyhodnotil ako nedôvodnú. Poukázal na ustálenú judikatúru v zmysle novely vykonanej zákonom č. 367/2004 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č.

182/1993 Z.z.“) s účinnosťou od 1. júla 2004, podľa ktorej správca je oprávnený vo svojom mene na účet vlastníkov vymáhať úhrady za plnenia spojené s užívaním bytu alebo nebytového priestoru a úhrady preddavkov do fondu prevádzky, údržby a opráv v dome, ktorého správu vykonáva. Nestotožnil sa s argumentáciou žalovaného, že zmluva o výkone správy z 1. decembra 1998 žalovaného nezaväzuje, lebo žalovaný vstavbou zasiahol do spoločných priestorov, ktorých sa stal ideálnym spoluvlastníkom a v dôsledku toho sa stal aj s poukazom na § 9 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z.z. viazaný zmluvou o výkone správy uzatvorenou so žalobkyňou, prešli na neho práva a povinnosti. Ďalej poukázal na povahu a účel uvedeného zákona, z ktorého vyplýva, že správu spoločných priestorov nemôžu vykonávať dvaja správcovia, keďže ide o ideálne, neodčleniteľné a konkrétne nevymedzené podiely. Zároveň zdôraznil, že s účinnosťou od 1. júla 2007 novelou ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. bola jednoznačne a výslovne špecifikovaná možnosť uzavrieť len jednu zmluvu s jedným správcom alebo len jednu zmluvu o spoločenstve. Ďalej uviedol, že zmluva o výkone správy nie je spotrebiteľskou zmluvou, pretože žalovaný mohol ovplyvniť jej obsah prostriedkami vyplývajúcimi zo zákona č. 182/1993 Z.z. Námitku premlčania uplatnenú žalovaným v prípade posúdenia nároku ako bezdôvodného obohatenia nepovažoval za dôvodnú, lebo splatnosť nedoplatkov z vyúčtovania za rok 2004 vznikla najskôr uplynutím lehoty na úhradu po doručení vyúčtovania, t. j. po 31. máji nasledujúceho roka. Žaloba bola podaná 28. októbra 2005, a preto nedošlo k uplynutiu premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobe žalobcu vyhovel sčasti, po započítaní poskytnutých úhrad žalovaným, s tým, že priznal 6 % úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení vyúčtovania žalovanému dňa 15. januára 2007 a uplynutí lehoty 15 dní na zaplatenie. V prevyšujúcej časti uplatneného úroku z omeškania od 10. októbra 2005 žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

2. Uznesením z 20. septembra 2012 č. k. 21 C 14/2006-455 súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť v lehote 10 dní od doručenia uznesenia súdny poplatok za odvolanie vo výške 144,50 eura podľa položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania podaného žalovaným rozsudkom zo 17. júna 2013 sp. zn. 6 Co 471/2012, 6 Co 472/2012 napadnuté rozhodnutia vo veci samej v napadnutej časti, ako aj napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyňi trovy odvolacieho konania v sume 251,06 eura do 3 dní.

Konštatoval, že súd prvej inštancie sa riadne a vyčerpávajúco vysporiadal s obranou žalovaného a s jeho argumentáciou. Námitku odňatia možnosti konať pred súdom nepovažoval za opodstatnenú. K aktívnej vecnej legitímácii pri vymáhaní pohľadávok podľa zákona č. 182/1993 Z.z. uviedol, že v pôvodnom znení zákona mali aktívnu legitímáciu všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Novelou zákona č. 182/1993 Z.z. vykonanou zákonom č. 268/2007 Z.z. účinnou od 1. júla 2007 bolo novelizované ustanovenie § 8b ods. 1, 2 tohto zákona, podľa ktorého je správca povinný vykonávať správu v dome a na ich účet. Zároveň je oprávnený konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a na ich účet a je oprávnený konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Poukázal na dôvodovú správu a zdôraznil, že vzhľadom na veľkosť obytných domov a s tým súvisiaci značný počet vlastníkov, nemohlo byť úmyslom zákonodarcu požadovať, aby v konaní pred súdom vystupovali ako žalobcovia všetci vlastníci.

K obrane žalovaného, že zmluva o výkone správy z 1. decembra 1998 žalovaného nezaväzuje, poukázal na § 8a ods. 7 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorom je zakotvená povinnosť vlastníka bytu nadobudnutého vstavbou pristúpiť k zmluve o výkone správy. Zmluvu o výkone správy, ktorú žalovaný uzavrel so spoločnosťou Monaq Group, spol. s r.o. považoval za neplatný právny úkon v zmysle § 6 ods. 4 zákona č. 182/1993 Z.z.

Stotožnil sa s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom rozsahu vo vzťahu k platbám žalovaného a ich započítania na jednotlivé nedoplatky. Rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti považoval za vecne správny, a preto ho potvrdil, vrátane napadnutého uznesenia o súdnom poplatku (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, že zmluva o výkone správy nie je spotrebiteľskou zmluvou, a preto žalovaný nie je osobne oslobodený od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

4. Proti potvrdzujúcim výrokom rozhodnutia odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom, ktoré doplnil s uvedením § 420 písm. f) C.s.p. Namietal, že odvolací súd sa nevyporiadal s jeho odvolacou argumentáciou a z tohto dôvodu je jeho rozhodnutie arbitrárne. Uviedol, že sa nezaoberal skutočnosťou, že žalovaný nikdy nemal možnosť hlasovať o zmluve o výkone správy, keďže v čase jej uzavretia nebol vlastníkom bytu alebo nebytového priestoru, a z tohto dôvodu nemohol ani využiť právo prehlasovaného vlastníka podľa § 14 zákona č. 182/1993 Z.z. Ďalej namietal, že v dôsledku nesprávneho výkladu uvedeného zákona mu bola odňatá možnosť uplatniť si svoje práva na súde. Žalobkyni bol priznaný nárok aplikáciou ustanovení, ktoré neboli účinné v rozhodnom čase, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť dôvodov. Poukázal na arbitrárnosť právneho posúdenia veci v súvislosti s právnym posúdením aktívnej legitimácie žalobkyne, s tým, že uviedol, že dňa 1. júla 2007 nadobudla účinnosť novela zákona č. 182/1993 Z.z., ktorá zmenila spôsob zastupovania vlastníkov správcom z nepriamej formy na priamu. Aktívnu legitimáciu v súdnych konaniach majú preto len vlastníci bytov. Konajúce súdy túto skutočnosť nevzali do úvahy a v rozpore s platným právom priznali účastníctvo v spore žalobkyni, a nie samotným vlastníkom. Žalovaný ďalej uviedol, že medzi stranami sporu nikdy neexistoval zmluvný vzťah, keďže vlastníctvo k nehnuteľnosti nadobudol až po uzatvorení zmluvy o výkone správy. Zároveň konštatoval, že zmluva o výkone správy je spotrebiteľskou zmluvou, keďže žalobkyňa zabezpečuje služby týkajúce sa výkonu správy, v dôsledku čoho vystupuje v pozícii dodávateľa. Z uvedeného dôvodu mali súdy ex officio skúmať nekalosť nároku žalobkyne na odmenu za správu, v dôsledku čoho namietal aj neoslobodenie od súdnych poplatkov. Z tohto dôvodu namietal aj nesprávne započítanie jeho platieb aj na plnenie odmeny za správu. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu nesúhlasila s vyjadrením žalovaného, že nemal žiadnu povinnosť pristúpiť k existujúcej zmluve o výkone správy. Poukázala na ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z.z. z ktorého vyplýva, že právne úkony týkajúce sa domu, spoločných častí a spoločných zariadení domu, príslušenstva a pozemku zaväzujú spoločenstvo, a ak nie je, tak všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Zmluva o výkone správy je právnym úkonom domu a zaväzuje všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, vrátane tých, ktorí zmluvu nepodpísali. Nesúhlasila so vznesenou námietkou nedostatku aktívnej legitimácie v spore. Poukázala na právnu úpravu vyplývajúcu z § 9 ods. 2, § 8b ods. 1, 2 písm. e) zákona č. 182/1993 Z.z. a uviedla, že správca majetku vlastníkov je okrem iného povinný vymáhať nedoplatky spojené s úhradami za plnenia a úhradami preddavkov do fondu prevádzky údržby a opráv od vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Nestotožnila sa s názorom žalovaného v posúdení zmluvy o výkone správy ako spotrebiteľskej. Podľa názoru žalovanej, neexistujú žiadne dôvody pre prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Hodnotenie dôkazov súdmi bolo vykonané v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Navrhla zamietnuť dovolanie. Uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 C.s.p.) a či sú splnené podmienky podľa § 429 C.s.p., v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je procesné prípustné a zároveň dôvodné.

7. Existenciu predpokladov prípustnosti dovolania dovolací súd skúma k dobe, kedy o dovolaní rozhoduje (§ 217 ods. 1 C.s.p.) a nie k dobe, kedy bolo podané.

8. Podľa § 470 ods. 1, 2 veta prvá C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania

začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Včas, oprávnenou osobou a riadne podané dovolanie má na napadnuté rozhodnutie len devolutívny (tzv. odvolací) účinok, ktorý presúva rozhodnutie o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku na dovolací súd (porovnaj funkčnú príslušnosť, § 35 C.s.p.).

10. Podľa § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

11. Podľa § 420 písm. f) C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 C.s.p. dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Podľa § 440 C.s.p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C.s.p. je okrem iného aj možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj ústavná zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, ktoré vo svojom rozhodnutí náležite odôvodní (§ 220 ods. 2 C.s.p.).

Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

15. V preskúmvanej veci bolo dovolanie žalovaného podané ešte 23. júla 2013, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ale dovolací súd posudzoval podmienky prípustnosti dovolania už podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania o dovolaní, zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovenia § 470 ods. 1, 2 C.s.p.

16. V preskúmvanej veci žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci spojené s arbitrárnosťou odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom, ktorý sa náležite nevysporiadal s uplatnenými námietkami žalovaného najmä vo vzťahu k posúdeniu právneho vzťahu, ktorý sa len stotožnil s názorom súdu prvej inštancie v tom, že zmluva o výkone správy nie je spotrebiteľskou zmluvou. Nesprávne právne posúdenie charakteru zmluvy súdmi nižších inštancií malo za následok aj nesprávne započítanie poskytnutých platieb žalovaným aj na úhradu odmeny a za správu správcovi bytového domu.

17. Zásada iura novit curia („súd pozná právo“) neznamena len to, že súd pozná právo, ale aj to, že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv

(napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 59/00 z 20. decembra 2001).

Z doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že zmluva o výkone správy uzavretá v zmysle § 8a zákona č. 182/1993 Z.z. predstavuje svojím charakterom spotrebiteľskú zmluvu (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 172/2019 z 19. augusta 2019) a v súvislosti s jej konaním sa uplatní aj režim vyplývajúci z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. u) zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákona o súdnych poplatkoch), lebo pri pochybnostiach pri aplikácii tohto zákona musí byť uprednostnený výklad, ktorý je v prospech poplatníka (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 268/2005 z 26. januára 2006).

Nesprávne právne posúdenie veci má vždy dopad na správnosť zistenia skutkového stavu veci. Malo by byť totiž prirodzene možné a logické, že na základe kvalifikovanej právnej námietky je automaticky nutné preskúmanie skutkového zistenia príslušným súdom, lebo zistenie skutkového stavu veci má vždy, ak najvyšší súd dôkladne aplikuje hmotné právo, vplyv na nesprávne právne posúdenie skutkového stavu. Iná aplikačná prax najvyššieho súdu spočívajúca v zúženej interpretácii príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku by bola vo svojom dôsledku porušením čl. 13 dohovoru, teda porušením práva na účinný opravný prostriedok, lebo podľa tohto ustanovenia každý, ktorého základné práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, musí mať účinné prostriedky nápravy pred národným súdom; medzi ne patrí aj právo na dovolanie.

Uplatnená námietka nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, arbitrárnosť právneho posúdenia zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C.s.p., lebo podľa judikatury ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“, ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru.

Tým, že nižšie súdy zvolili výklad príslušných právnych noriem v rozpore s ich účelom a zmyslom, porušili právo žalovaného na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Z týchto dôvodov dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie v napadnutej časti v zmysle § 449 ods. 1, 2 C.s.p, lebo nápravu nebolo možné dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

19. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v zmysle § 453 ods. 3 C.s.p v spojení s § 438 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

20. Podľa § 455 C.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.